

อิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจทางการคลังต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย

INFLUENCE OF FISCAL DECENTRALIZATION FACTORS ON THAILAND ECONOMIC GROWTH

เรืออากาศโท ชินวัฒน์ หรยางกูร¹ ดร.พยัต วุฒิรงค์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจทางการคลังที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นการศึกษาแบบอนุกรมเวลา ตั้งแต่ พ.ศ. 2544-2552 รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานราชการและวิเคราะห์ข้อมูลโดย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ถดถอย พหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า การกระจายอำนาจทางการคลังไม่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย หากประเทศไทยยังคงใช้การกระจายอำนาจเป็นแนวทางหลักในการปกครองประเทศแล้ว จะต้องดำเนินการพัฒนาบริบทที่เกี่ยวข้อง อาทิ กลไกในการปกครองส่วนท้องถิ่น จัดสำนึกประชาธิปไตยของประชาชนและระดับการกระจายอำนาจทางการคลังที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: การกระจายอำนาจทางการคลัง การกระจายอำนาจ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

¹อาจารย์ กองการศึกษา โรงเรียนนายเรืออากาศ และนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารจัดการภาครัฐ สถาบันเทคโนโลยีแห่งอยุธยา

²ผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และการตลาด และ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ABSTRACT

The main objective of the research was to study the influence of scal decentralization factors on Thailand economic growth. This research examined time series data during 2001 to 2009. All data as secondary data were gathered from Thailand government agencies, and analyzed by using multiple regression analysis. The research results indicated that there was no positive influence of scal decentralization factors on Thailand economic growth at all. If Thailand employs decentralization as the main governance method, it needs to develop the related governance contexts such as local government management mechanisms, democracy mind of people, and proper level of scal decentralization for supporting Thailand economic growth in the future.

Keywords: Fiscal Decentralization / Decentralization / Economic growth

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหน้าที่ของรัฐประการหนึ่ง ซึ่งวิธีการในการขยายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้นมีหลายวิธี หนึ่งในนั้นก็คือการกระจายอำนาจทางการคลังซึ่งเป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจอย่างมากในช่วงตั้งแต่ทศวรรษที่เก้าสิบ โดยเชื่อว่าจะเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ (United Nations, 1991; Oates, 1999; Bruno & Pleskovic, 1996 อ้างถึงใน Rodriguez-Poze, & Kroijer, 2009, p. 1) สำหรับประเทศไทยเองก็มีการส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจทางการคลังอย่างจริงจัง เมื่อมีการบรรจุสาระสำคัญเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการคลังไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และได้บรรจุบทบัญญัติดังกล่าวเรื่อยมาจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน นอกจากนี้สิ่งที่กระตุ้นที่ทำให้มีการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจทางการคลังต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในครั้งนี้คือ ข้อเสนอสรุปในประเด็นดังกล่าวนี้ยังไม่มีความชัดเจน โดยมีความหลากหลายในแนวคิดและทฤษฎีที่ทั้งสนับสนุนและคัดค้านสมมติฐานที่ว่า การกระจายอำนาจทางการคลังจะมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในทำนองเดียวกันผลการศึกษาเชิงประจักษ์ในต่างประเทศที่ผ่านมาก็ยังไม่มีข้อสรุปที่

ชัดเจนเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว

ในกรณีของประเทศไทย ที่ผ่านมามีการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจทางการคลังกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างจำกัด และตัวแปรที่วัดระดับการกระจายอำนาจทางการคลังที่ใช้ศึกษาโดยคำนึงเพียงแต่สัดส่วนทรัพยากรทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อทรัพยากรรวมของประเทศ โดยไม่ได้คำนึงถึงอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการใช้จ่ายทรัพยากรทางการเงินที่มีอยู่ การที่ตัวแปรวัดระดับการกระจายอำนาจทางการคลังไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยเรื่องอำนาจในการใช้จ่ายทรัพยากร อาจส่งผลต่อผลการวิจัยนี้ได้ (Ebel & Yilmaz, 2002, pp. 13-14) ดังนั้นการศึกษาอิทธิพลของระดับการกระจายอำนาจทางการคลังต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่คำนึงถึงอำนาจในการใช้จ่ายทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญและน่าสนใจอย่างยิ่ง ทั้งนี้ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายในการกระจายอำนาจทางการคลัง และกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวโน้มการกระจายอำนาจทางการคลัง

ตั้งแต่ พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2552

2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจทางการคลังที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

แนวคิด ทฤษฎี และ วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี และ เหตุผล ที่เกี่ยวข้อง 3 แนวทางใหญ่ๆ คือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การกระจายอำนาจทางการคลัง และ การกระจายอำนาจทางการคลังกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยแนวคิด ก) ด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth) มีแนวคิดเกี่ยวกับ การเจริญเติบโตขนาดเศรษฐกิจอันสะท้อนถึงมาตรฐานความเป็นอยู่โดยรวมของคนในระบบเศรษฐกิจ โดยขนาดของเศรษฐกิจนั้นวัดได้จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจในช่วงระยะเวลาหนึ่ง มักใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross National Products: GNP) หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Products: GDP) ดังนั้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจึงมักใช้อัตราการเปลี่ยนแปลงของขนาดเศรษฐกิจ ซึ่งจะสะท้อนถึงการพัฒนาของมาตรฐานความเป็นอยู่โดยรวมของคนในระบบเศรษฐกิจ ข) การกระจายอำนาจทางการคลังจะเกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจทางการคลังเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเป็นประเด็นทางการเงินของการกระจายอำนาจ (Devolution) (Davey, 2003, p.1) ซึ่งอำนาจที่ได้รับเกี่ยวข้องกับอำนาจในการกำหนดและบริหารทรัพยากรทางการเงินทั้งรายได้และรายจ่าย โดยต้องเป็นอำนาจที่อิสระ (Autonomy) และต้องได้รับทรัพยากรทางการเงินอย่างเพียงพอต่อการกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนระดับการกระจายอำนาจทางการคลังใช้แนวนโยบายด้านการกระจายอำนาจในอนาคตที่ สโมก ได้ให้ความเห็นไว้ (Smoke, 2001 อ้างถึงใน วีรศักดิ์ เครือเทพ, 2553, p.65) ในทำนองเดียวกันการวิจัยนี้ได้อาศัยแนวทางการวัดระดับการกระจายอำนาจทางการคลังของ อีเบล และยิลมาส

(Ebel and Yilmaz, 2002) ที่คำนึงถึงทั้งสัดส่วนทรัพยากรทางการคลังและอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการคลังดังในการวัดระดับการกระจายอำนาจทางการคลังของประเทศไทยอีกด้วย และ ค) การกระจายอำนาจทางการคลังกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จะเกี่ยวข้องกับแนวคิดของ โรดริเกซ-โปเซ และครอยเยอร์ (Rodriguez-Poze & Kroijer, 2009, p.4) ที่ได้แบ่งแนวคิดและทฤษฎีที่อธิบายถึงอิทธิพลของการกระจายอำนาจทางการคลังต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มที่มองว่า การกระจายอำนาจทางการคลังมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และกลุ่มตรงกันข้ามที่มองว่าการกระจายอำนาจทางการคลังมีอิทธิพลเชิงลบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยผู้สนับสนุนแนวคิดการกระจายอำนาจ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ผู้สนับสนุนแนวคิดหลักเชิงบวก ได้แก่ โอิตส์ (Oates, 1972) เสนอแนวคิดทฤษฎีบทการกระจายอำนาจ (Decentralization Theorem) หรือทฤษฎีการคลังสหพันธรัฐ (Fiscal Federalism) ที่ระบุว่าหากความต้องการของประชาชนแตกต่างกันไปในแต่ละเขตอำนาจกฎหมาย (Jurisdictions) การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นย่อมมีประสิทธิภาพสูงกว่าการจัดหาสินค้าสาธารณะโดยรัฐบาลกลาง เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความได้เปรียบด้านข้อมูล (Information Advantage) (Davoodi & Zou, 1998, p. 244) สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ดีกว่ารัฐบาลกลางจึงสามารถใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ในสังคมได้ดีกว่า (Hayek, 1945 อ้างถึงใน Huang & Cheng, 2005, p.4) และสามารถจัดหาสินค้าสาธารณะได้สอดคล้องกับความต้องการและสิ่งแวดล้อมของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้มากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประชาชนที่เป็นทั้งผู้บริโภคสินค้าสาธารณะและผู้เลือกผู้ปกครอง (Consumer-voters) สามารถย้ายถิ่นฐานได้อย่างเสรีตามทฤษฎีบทเลือกโดยแท้

(Vote with Feet Theorem) ของ ทิบูท์ (Tiebout, 1965, pp. 416-424) เพราะประชาชนจะเลือกอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลที่สามารถผลิตสินค้าสาธารณะและเก็บภาษีได้ตรงกับความต้องการสูงสุดสำหรับการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม เฟลด์ และคณะ Feld, Zimmermann, and Doring, pp. 1-29) ระบุว่า การทดลองเชิงนโยบายนำไปสู่แนวนโยบายสาธารณะใหม่ๆ และวิธีการผลิตสินค้าสาธารณะใหม่ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีขึ้นและประหยัดต้นทุนในการผลิต และนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในที่สุด นอกจากนี้เมื่อนโยบายต่างๆ ประสบความสำเร็จ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นก็สามารถนำนโยบายดังกล่าวไปปรับใช้ได้โดยปราศจากความเสียด

ออสบอร์น (Osborne, 1988 อ้างถึงใน Oates, 1999, p. 1132) ตรงกันข้ามกับแนวคิดที่มองว่า การกระจายอำนาจทางการคลังจะมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ พรูดีดอม (Prud'homme, 1995, pp. 201-220) ได้กล่าวถึงอันตรายของการกระจายอำนาจที่จะส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ โดยมีเหตุผลต่างๆ ได้แก่ ประการแรก การเจริญเติบโตจะไม่เกิดขึ้นเมื่อบริบทต่างๆ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานเบื้องต้นของทฤษฎีการคลังสหพันธรัฐ³ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา ประการที่สอง มีอะไรบ่งชี้ว่าการจัดหารสินค้าสาธารณะในระดับท้องถิ่นจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าการจัดหารสินค้าสาธารณะจากส่วนกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาเรื่องการประหยัดต่อขนาด (Economy of Scale) (Rothenberg, 1970 อ้างถึงใน Carrion-i-Silvestre, Espasa, & Mora, 2008, p. 195) ประการที่สาม หากพิจารณาถึงเทคโนโลยี การวิจัย พัฒนา การส่งเสริมการขาย และนวัตกรรมแล้ว ส่วนราชการของรัฐบาลกลางมีทรัพยากรมากกว่าในการลงทุนในเรื่องดังกล่าว ประการสุดท้าย การกระจายอำนาจนั้นทำให้มีการทุจริตคอร์รัปชันเพิ่มขึ้น ซึ่งจะกระทบต่อประสิทธิภาพ

ในการจัดสรรทรัพยากรและประสิทธิภาพในการผลิต และสุดท้ายจะกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิของประเทศไทย ที่ผู้วิจัยรวบรวมมาจากหน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ งบประมาณรายได้การคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ งบประมาณรายได้รวมของรัฐบาล การเจริญเติบโตของกำลังแรงงาน สัดส่วนการลงทุนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อ มูลค่าส่งออกและนำเข้า การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ และ จำนวนผู้ลงทะเบียนเรียนในระดับอุดมศึกษา โดยระยะเวลาในการศึกษาอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2552 ระยะเวลาการศึกษาที่จำกัดเนื่องจาก พระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ประกาศใช้เมื่อ วันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นหัวเวลาของปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 ดังนั้นจึงเริ่มมีการเก็บข้อมูลตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา จนถึงปี พ.ศ. 2552

2. กรอบแนวคิดการวิจัย (ตามวัตถุประสงค์ การวิจัยข้อที่ 2) ใช้แบบจำลองการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจทางการคลังต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อาศัยแนวคิดตามแบบจำลองการกระจายอำนาจทางการคลังจากส่วนกลางให้ท้องถิ่นและการใช้จ่ายสาธารณะที่มีต่อการเจริญเติบโต โดยอาศัยแนวคิดแบบจำลองการใช้จ่ายภาครัฐในแบบจำลองที่พัฒนาโดย บาร์โร (Barro, 1990) และ แครเรียน-โอ-ซิลเวสตร์, เอสปาซา, และโมรา (Carrion-i-Silvestre, Espasa, & Mora, 2008, p. 197) สำหรับแบบจำลองในการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจทางการคลังต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย สามารถสรุปได้ในรูปสมการต่อไปนี้

³ที่มีสมมติฐานเบื้องต้นของทฤษฎีการคลังสหพันธรัฐ ได้แก่ 1) แต่ละท้องถิ่นที่ปกครอง (Jurisdiction) ทั้งในระดับภูมิภาคและท้องถิ่นย่อมจะมีความต้องการแตกต่างกัน 2) ผู้ที่เสียภาษีหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะแสดงออกถึงความต้องการของตนเอง และ 3) ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งย่อมจะสนองต่อเรียกร้องของผู้เสียภาษีหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

$$Y_t = \alpha + b_1 FD_{it} + b_2 X_{it} + e_t$$

- Y คือ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ FD คือ ตัวแปรการกระจายอำนาจทางการคลัง
 X คือ ตัวแปรควบคุมในการศึกษา e คือ ส่วนที่เหลือ (Residual)
 i คือ ตัวแปรที่ t คือ ปีที่

3. ตัวแปรสำคัญที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 4 ตัวแปรสำคัญ ได้แก่ 1) ร้อยละของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองทั้งหมดต่อรายได้รวมของรัฐบาล (FD_1) 2) ร้อยละของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองและภาษีที่รัฐบาลส่วนกลางจัดสรรให้ต่อรายได้รวมของรัฐบาล (FD_2) 3) ร้อยละของรายได้รวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้รวมของรัฐบาล (FD_3) และ 4) ร้อยละของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองทั้งหมดต่อรายได้รวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (FD_4)

4. ตัวแปรควบคุมซึ่งเป็นตัวแปรอิสระต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และใช้ในการศึกษาค้างนี้ ประกอบด้วย ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของจำนวนกำลังแรงงาน (X_1) ร้อยละของการลงทุนมวลรวมภายในประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (X_2) อัตราเงินเฟ้อ (X_3) ร้อยละของผลรวมมูลค่าการนำเข้าและส่งออกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (X_4) ร้อยละของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (X_5) และ จำนวนผู้ลงทะเบียนเรียนในระดับอุดมศึกษา (X_6)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการศึกษาใช้เป็นข้อมูลแก่รัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการคลังจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น
2. ผลการศึกษาใช้เป็นข้อมูลแก่รัฐบาล ในการกำหนดโครงสร้างรายได้ขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นในอนาคต
3. ผลการศึกษาใช้เป็นข้อมูลแก่นักวิชาการ

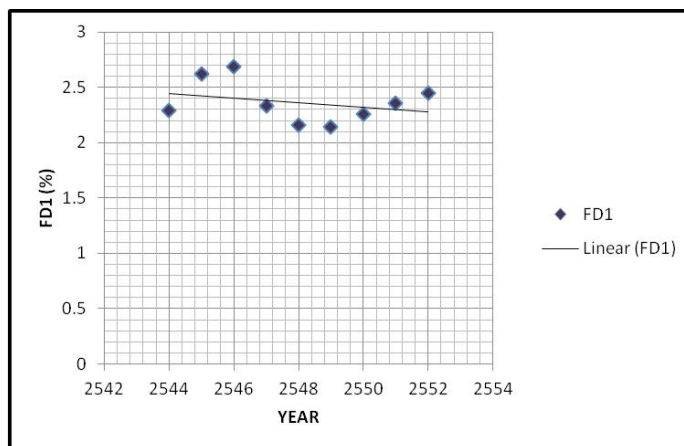
นักศึกษา และผู้ที่สนใจ ในการศึกษาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการคลังจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้ 1) การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยด้วยการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาค้างนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยรวบรวมจากข้อมูลเอกสาร และเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงการคลัง และกระทรวงศึกษาธิการ 3) การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล เมื่อรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ว ได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล หลังจากนั้นได้บันทึกข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลให้เหมาะสมกับการวิจัย เช่น ทำให้อยู่ในรูปอัตราส่วน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ด้วยรูปแบบการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) และการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยสุด (Ordinary Least Squares)

ผลการวิจัย

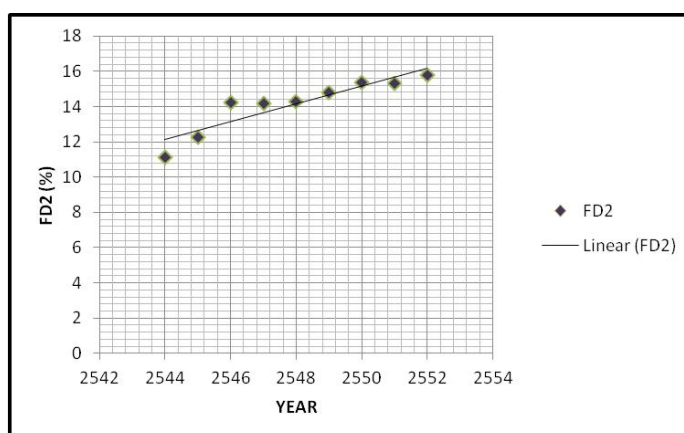
ภาพ 1 แนวโน้มการกระจายอำนาจทางการคลังของประเทศไทยวัดจากร้อยละของรายได้ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองทั้งหมดต่อรายได้รวมของรัฐบาล (FD₁)

1. การกระจายอำนาจทางการคลังของประเทศไทยในช่วง พ.ศ.2544 ถึง พ.ศ.2552 ที่วัดจากร้อยละของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองทั้งหมดต่อรายได้รวมของรัฐบาลที่สะท้อนถึงการกระจายอำนาจในการเก็บรายได้และอำนาจ

ใช้งบประมาณจากแหล่งรายได้สูงสุด มีสัดส่วนอยู่ในช่วงแคบๆ ระหว่าง ร้อยละ 2.14 และ ร้อยละ 2.68 และจากภาพดังกล่าวจะพบว่า การกระจายอำนาจทางการคลังนี้มีแนวโน้มที่ค่อยๆ ลดลง ตามลำดับ ดังภาพ 1

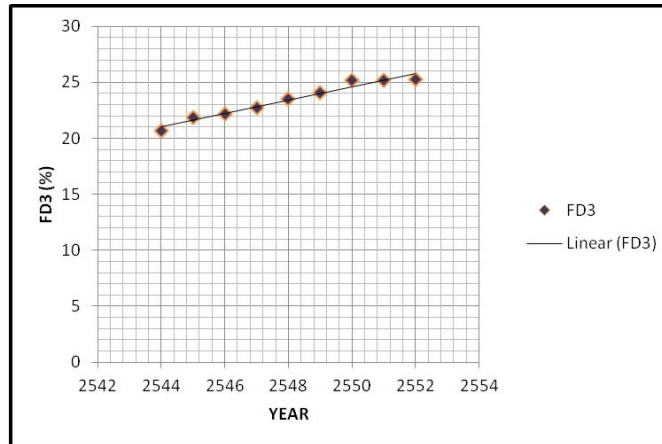
ภาพ 2 แนวโน้มการกระจายอำนาจทางการคลังของประเทศไทย วัดจากร้อยละของรายได้ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองและภาษีที่รัฐบาลส่วนกลางจัดสรรให้ต่อรายได้รวมของรัฐบาล (FD₂)

2. การกระจายอำนาจทางการคลังของประเทศไทย วัดจากร้อยละของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองและภาษีที่รัฐบาลส่วนกลางจัดสรรให้ต่อรายได้รวมของรัฐบาล ในช่วง

พ.ศ.2544 - พ.ศ.2552 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 11.13 ในปี พ.ศ. 2544 เป็นร้อยละ 15.75 ในปี พ.ศ. 2552 (ดังภาพ 2)

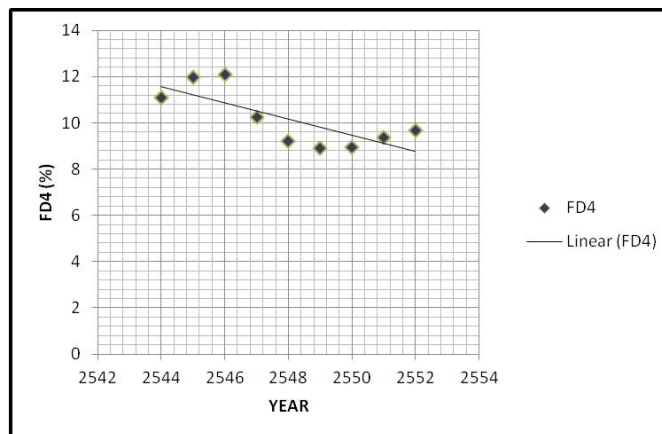
ภาพ 3 แนวโน้มการกระจายอำนาจทางการคลังของประเทศไทยวัดจากร้อยละของรายได้รวม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้รวมของรัฐบาล (FD₃)

3. ทิศทางการกระจายอำนาจทางการคลังของประเทศไทยในช่วง พ.ศ.2544 - พ.ศ.2552 ที่วัดจากร้อยละของรายได้รวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้รวมของรัฐบาล พบว่า การกระจายอำนาจทางการคลังมีทิศทางเป็นขาขึ้นโดยมีสัดส่วน

เป็นร้อยละ 20.68 ในปี พ.ศ.2544 และร้อยละ 25.25 ในปี พ.ศ.2552 ที่น่าสังเกตคือ ในช่วง 3 ปีหลังสุดสัดส่วนการกระจายอำนาจทางการคลังมีแนวโน้มค่อนข้างคงที่ ณ ระดับประมาณร้อยละ 25 ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ (ดังภาพ 3)

ภาพ 4 แนวโน้มการกระจายอำนาจทางการคลังของประเทศไทยวัดจากร้อยละของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดเก็บเองทั้งหมดต่อรายได้รวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (FD₄)

4. กระจายอำนาจทางการคลังของประเทศไทยในช่วง พ.ศ.2544 - พ.ศ.2552 ที่วัดจากร้อยละของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองทั้งหมดต่อรายได้รวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการพึ่งพาตนเองในการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองสูงขึ้นก็จะสามารถลดการพึ่งพา

ทรัพยากรจากรัฐบาลกลาง และจะมีอิสระในการบริหารจัดการสูงขึ้น โดยพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางการคลังอยู่ระหว่างร้อยละ 8.90 และ ร้อยละ 12.09 และมีแนวโน้มที่จะมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองน้อยลง (ดังภาพ 4)

5. ผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจทางการคลังต่อการเจริญเติบโตทาง

เศรษฐกิจในประเทศไทยนั้นแบ่งออกเป็น 4 ตารางตามจำนวนตัวแปรที่ศึกษา โดยแต่ละตัวแปรจะมีตัวแปรด้านการกระจายอำนาจทางการคลังแตกต่างกันตามวิธีการวัดการกระจายอำนาจทางการคลังของประเทศไทย ส่วนตัวแปรตามและตัวแปรอิสระอื่น ๆ ในแต่ละตัวแปรจะเหมือนกัน ทั้งนี้ผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 1

ผลการศึกษาตัวแบบที่ 1 อิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจทางการคลัง (ร้อยละของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองทั้งหมดต่อรายได้รวมของรัฐบาล: FD_1) ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย

Dep.V.	Indep.V	R^2	F	Const	Coefcient	t
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	- การกระจายอำนาจทางการคลัง (FD_1)	1.000	3892.284*	40.736	-3.445	-8.58*
	- กำลังแรงงาน (X_1)				4.452	54.16*
	- ลงทุนมวลรวมภายในประเทศ (X_2)				5.217	76.39*
	- อัตรารายได้ (X_3)				1.254	24.10*
	- การนำเข้าและส่งออก (X_4)				-1.937	-61.43*
	- การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (X_5)				-1.591	-20.88*
	- จำนวนผู้ลงทะเบียนเรียน (X_6)				4.194-5	65.90*

* $p < .05$

จากตาราง 1 ตามตัวแบบที่ 1 สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจทางการคลังที่วัดโดยร้อยละของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองทั้งหมดต่อรายได้รวมของรัฐบาล การนำเข้าและส่งออก และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ มีอิทธิพลเชิงลบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในขณะที่กำลังแรงงาน การลงทุนมวล

รวมภายในประเทศ อัตรารายได้ และจำนวนผู้ลงทะเบียนในระดับอุดมศึกษา มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และพบว่าตัวแปรอิสระดังกล่าวทั้งหมดสามารถทำนายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ร้อยละ 100 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 2

ผลการศึกษาดัชนีแบบที่ 2 อิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจทางการคลัง (ร้อยละของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองและภาษีที่รัฐบาลส่วนกลางจัดสรรให้ต่อรายได้รวมของรัฐบาล: FD₂) ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย

Dep.V.	Indep.V	R ²	F	Const	Coefcient	t
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - การกระจายอำนาจทางการคลัง (FD₁) - กำลังแรงงาน (X₁) - ลงทุนมวลรวมภายในประเทศ (X₂) - อัตราเงินเฟ้อ (X₃) - การนำเข้าและส่งออก (X₄) - การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (X₅) - ผู้ลงทะเบียนเรียน (X₆) 	0.9999	251.541*	18.631		

* $p < .05$

จากตาราง 2 ตามตัวแบบที่ 2 สรุปได้ว่า การนำเข้าและส่งออกมีอิทธิพลเชิงลบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในขณะที่กำลังแรงงาน การลงทุนมวลรวมภายในประเทศ และจำนวนผู้ลงทะเบียนในระดับอุดมศึกษามี

อิทธิพลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และพบว่าตัวแปรอิสระดังกล่าวทั้งหมดสามารถทำนายการการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ร้อยละ 99.99 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3

ผลการศึกษาดัชนีแบบที่ 3 อิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจทางการคลัง (ร้อยละของรายได้รวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้รวมของรัฐบาล: FD₃) ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย

Dep.V.	Indep.V	R ²	F	Const	Coefcient	t
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - การกระจายอำนาจทางการคลัง (FD₁) - กำลังแรงงาน (X₁) - ลงทุนมวลรวมภายในประเทศ (X₂) - อัตราเงินเฟ้อ (X₃) - การนำเข้าและส่งออก (X₄) - การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (X₅) - ผู้ลงทะเบียนเรียน (X₆) 	1.000	503.631*	21.191		

* $p < .05$

จากตาราง 3 ตามตัวแบบที่ 3 สรุปได้ว่าการนำเข้าและส่งออกมีอิทธิพลเชิงลบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในขณะที่กำลังแรงงาน การลงทุนมวลรวมภายในประเทศ และจำนวนผู้ลงทะเบียนในระดับอุดมศึกษามีอิทธิพลเชิงบวกต่อ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และพบว่าตัวแปรอิสระดังกล่าวทั้งหมดสามารถทำนายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ร้อยละ 100 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4

ผลการศึกษาดำเนินการที่ 4 อิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจทางการคลัง (ร้อยละของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองทั้งหมดต่อรายได้รวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: FD_i) ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย

Dep.V.	Indep.V	R^2	F	Const	Coefcient	t
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	- การกระจายอำนาจทางการคลัง (FD_i)	1.000	7886.163*	114.17	-2.688	-12.26
	- กำลังแรงงาน (X_1)				4.815	69.28*
	- ลงทุนมวลรวมภายในประเทศ (X_2)				5.965	63.06*
	- อัตรารายได้ (X_3)				2.322	19.85*
	- การนำเข้าและส่งออก (X_4)				-2.471	-39.90*
	- การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (X_5)				-2.316	-20.55*
	- ผู้ลงทะเบียนเรียน (X_6)				4.064-	100.78*

* $p < .05$

จากตาราง 4 ตามตัวแบบที่ 4 สรุปได้ว่าการนำเข้าและส่งออก และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ มีอิทธิพลเชิงลบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในขณะที่ กำลังแรงงาน การลงทุนมวลรวมภายในประเทศ อัตรารายได้ และจำนวนผู้ลงทะเบียนในระดับอุดมศึกษา มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และพบว่าตัวแปรอิสระดังกล่าวทั้งหมดสามารถทำนายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ร้อยละ 100 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวโดยสรุป การกระจายอำนาจทางการคลังไม่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมีเพียงการกระจายอำนาจทางการคลังที่วัดโดยร้อยละของรายได้ขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเองทั้งหมดต่อรายได้รวมของรัฐบาลมีอิทธิพลเชิงลบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

สาเหตุของผลการศึกษามีอิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจทางการคลังต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย จากผลการศึกษาที่สรุปว่า การกระจายอำนาจทางการคลังไม่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทยนั้น เกิดจากสาเหตุ 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง บริบทในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เอื้ออำนวยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการได้อย่าง

มีประสิทธิภาพ เช่น ความต้องการของประชาชนในแต่ละเขตการปกครองมีความแตกต่างกันน้อยมากหรือไม่มีแตกต่างกันเลย ประชาชนไม่สามารถเคลื่อนย้ายถิ่นฐานได้อย่างเสรี ประชาชนไม่ได้สะท้อนความต้องการของตนผ่านการเลือกตั้ง ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งด้านการเรียกร้องความต้องการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และขาดการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจาก ภาคประชาชน ภาครัฐ สื่อมวลชน และ องค์กรต่างๆ

ส่วนที่สอง การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากปัญหาคอร์ปชั่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การขาดการพัฒนาวิชาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อจำกัดทางกฎหมายในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการขาดการพัฒนาวัฒนธรรมทางการบริหารต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนสุดท้ายคือ ปัญหาด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจและทรัพยากรทางการคลังระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ช่วงระดับการกระจายอำนาจทางการคลังของประเทศไทย อาจไม่ใช่ช่วงที่สนับสนุนให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ของตนเองอย่างแท้จริง โครงสร้างของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งในแง่สัดส่วนทรัพยากรที่ค่อนข้างน้อยและโครงสร้างที่ต้องพึ่งพารายได้จากรัฐบาลส่วนกลาง อีกทั้งการไม่ประสานการทำงานทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่งผลให้ขาดการทำงานอย่างมีบูรณาการและเกิดการไม่ประหยัดต่อขนาดในการผลิตบริการสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ

อิทธิพลของปัจจัยด้านกระจายอำนาจทางการคลังต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เมื่อพิจารณาถึงผลการวิจัยและเหตุผลที่อธิบายถึงสาเหตุที่การกระจายอำนาจทางการคลังมีอิทธิพลเชิงลบและไม่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น หากประเทศไทยยังมีแนวนโยบายในการกระจายอำนาจการปกครองเป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญในการปกครองและพัฒนาประเทศแล้ว ประเทศไทยควรต้องดำเนินการต่อไปนี้ เพื่อให้การกระจายอำนาจทางการคลังที่เป็นส่วนหนึ่งของการกระจายอำนาจการปกครองมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคตคือ 1.1) ควรมีการสร้าง ปรับปรุง หรือพัฒนากลไกในการปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถรับรู้ถึงความต้องการและข้อเรียกร้องของประชาชนที่อยู่ในเขตอำนาจการปกครองของท้องถิ่น และสามารถตอบสนองความต้องการและข้อเรียกร้องของประชาชนอย่างตรงไปตรงมา การกระจายอำนาจการปกครองจะต้องครอบคลุมมิติด้านการเงิน ทรัพยากรมนุษย์ และอำนาจการบริหาร หากการกระจายอำนาจเน้นเพียงด้านใดด้านหนึ่งก็จะทำให้การกระจายอำนาจการปกครองไม่สมดุล 1.2) ควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนส่งสัญญาณความต้องการผ่านการเลือกตั้ง และการเรียกร้องอื่นๆ ผ่านกระบวนการประชาธิปไตย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทั้งภาคประชาชนในการกำหนดนโยบาย การบริหารงาน รวมทั้งการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1.3) ควรมีการสร้างกลไกการตรวจสอบจากตัวแสดงต่างๆ ทั้งจากภาครัฐ เอกชน ประชาชน สื่อมวลชน และองค์กรอื่นๆ อีกทั้งจะต้องมีการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์ปชั่นที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการปกครองส่วนท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การ ไม่มีประสิทธิภาพในการ

จัดสรรทรัพยากรโดยเฉพาะทรัพยากรเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1.4) กลไกการดำเนินงานต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ควรต้องสอดคล้องดำเนินไปในทิศทางเดียวกับแนวนโยบายการปกครองของระดับภูมิภาค และระดับประเทศด้วย เพื่อที่จะดำเนินนโยบายที่ส่งเสริมทั้งระดับประเทศ ภูมิภาค และท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรมีการจัดสรรทรัพยากรระหว่างรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยคำนึงถึงเรื่องประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากร ว่ากรณีใดควรกระจายอำนาจให้เกิดการแข่งขันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรณีใดควรรวมอำนาจให้เกิดการประหยัดต่อขนาดและมีความคุ้มค่าในการลงทุน 1.5) เมื่อพิจารณาเฉพาะเรื่องการกระจาย อำนาจทางการคลังประเทศไทย ควรจะต้องศึกษาว่า ณ ระดับการกระจายอำนาจทางการคลังใดมีความเหมาะสมต่อการกระจายอำนาจทางการคลังให้มีผลกระทบเชิงบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (รวมทั้งอาจพิจารณาระดับการกระจายอำนาจที่ส่งผลบวกต่อปัจจัยด้านอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวม) และ 1.6) การดำเนินการกระจายอำนาจทางการคลังให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ควรต้องพิจารณาถึงโครงสร้างของการกระจายอำนาจทางการคลังทั้งด้านรายได้ และรายจ่ายที่เหมาะสมด้วย มีประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ ก) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีอำนาจในการ

จัดเก็บรายได้เองมากน้อยเพียงใด ควรมีสัดส่วนรายได้จากรายได้ที่เก็บเอง รายได้ภาษีที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล และรายได้จากเงินโอนเป็นอย่างไร ข) แหล่งที่มาของรายได้ประเภทใดที่ควรให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บรายได้ ค) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีอำนาจในการบริหารงบประมาณรายจ่ายมากน้อยเท่าใด ง) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีอำนาจในการกู้ยืมเงินมากน้อยเท่าใด และ จ) รัฐพาณิชย์ใดควรมีอยู่ในการดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นทั้งแหล่งรายได้และเป็นองค์กรการให้บริการสาธารณะต่อประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาในอนาคตควรให้ความสนใจตัวแปรด้านเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น อิทธิพลของปัจจัยด้านการกระจายอำนาจการคลังต่อ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ การพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ ควรศึกษาอิทธิพลการกระจายอำนาจการคลังที่มีต่อตัวแปรด้านสังคม เช่น การพัฒนาประชาธิปไตยในท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในท้องถิ่นธรรมชาติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้อาจศึกษาอิทธิพลของการกระจายอำนาจด้านอื่นๆ (ด้านทรัพยากรมนุษย์ และอำนาจการบริหาร) กับปัจจัยด้านอื่นๆ อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ชวีญเมือง. (2545). *การกระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่นกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2553). *ประชาธิปไตยทางการคลังไทย*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วีรศักดิ์ เครือเทพ. (2553). “มายาคติของการกระจายอำนาจทางการคลังกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ: ประสพการณ์ของประเทศไทย,” *ศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(1), (มกราคม-มิถุนายน), 60-74.
- Barro, R. J., (1990). “Government spending in a simple model of endogenous growth,” *Journal of Political Economy*, 98, S103-S125.

- Carrion-i-Silvestri, J. L., Espasa, M., & Mora, T. (2008). "Fiscal decentralization and economic growth in Spain." *Public Finance Review*, 36(2), 194-218
- Davey, K. (2003). *Fiscal decentralisation*. United Nations. Retrived April 17, 2011, from <http://unpan1.un.org>
- Davoodi, H., & Zou, H. (1998). "Fiscal decentralization and economic growth: A cross-country study." *Journal of Urban Economics*, 43(2), 244 – 257
- Ebel, R. D., & Yilmaz, S. (2002). *On the measurement and impact of scal decentralization*. World Bank. Retrived April 17, 2011, from <http://www-wds.worldbank.org>
- Feld, L. P., Zimmermann, H., & Doring, T. (2004). *Federalism, decentralization, and economic growth*. Discussion Paper Seiris Fiscal federalism and national growth no 1, Philipps-University Marburg, Public Finance Group.
- Huang, Jr-Tsung, & Cheng, An-Chih. (2005). *The role of scal decentralization in regional economic growth in China. Taipei conference on taxation: Theory, policy, and administration*. December 29-30, 2005. The Institute of Economics, Academic Sinica, Taipei, 115 Taiwan.
- Oates, W.E. (1972). *Fiscal federalism*, New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Oates, W. E. (1999). "An essay on scal federalism." *Journal of Economic Literature*, 37(3) (September), 1120-1149
- Prud'homme, R. (1995). "On the dangers of decentralization." *World Bank Economic Review*, 10(2), 201-220
- Rodriguez-Poze, A, & Kroijer, A. (2009). "Fiscal decentralization and economic growth in Central and Eastern Europe," *Growth and Change*, September, 40(3), 387-417
- Tiebout, C. M. (1965). "A pure theory of expenditures," *Journal of Political Economy*, 64(5), 416-424